

HALKLARIN EĞİTİM VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 17150

Tarih : 27.03.2026

42924

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Sağlık Bakanı Sayın Kemal Memişoğlu tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

11

ÖZGÜL SAKİ

İstanbul Milletvekili

Türkiye'de son yıllarda kamu idaresinin "genel ahlak", "kamu düzeni" ve "kurum itibarı" gibi hukuki içeriği belirsiz ve keyfi yoruma açık kavramlar üzerinden yalnızca idari tasarruflarda bulunmadığı; aynı zamanda bireylerin yaşam tarzına, kimliğine ve özel hayatına doğrudan müdahale eden bir denetim ve disiplin mekanizması kurduğu görülmektedir. Bu kavramların nesnel ve ölçülebilir kriterler yerine ideolojik ve normatif kabuller doğrultusunda yorumlanması, kamu gücünün tarafsızlığı ilkesini zedelemekte; idareyi belirli kimlikleri ve yaşam biçimlerini dışlayan ve cezalandıran bir araç haline getirmektedir.

Bu çerçevede, trans kadın hekim Dr. Larin Kayataş'ın görevine son verildiği bilgisi kamuoyuna kendisinin yaptığı sosyal medya paylaşımı aracılığıyla yansımıştır. Söz konusu açıklamada, hakkında daha önce verilen yargı kararlarına rağmen ikinci kez devlet memuriyetinden çıkarıldığı; bununla eş zamanlı olarak hakkında suç duyurusunda bulunduğu, ceza davası açıldığı ve hapis istemiyle yargılandığı ifade edilmektedir. Bu durum, idari ve cezai süreçlerin eş zamanlı işletilmesi yoluyla bireyin yalnızca mesleki statüsünün değil, özgürlüğünün, geleceğinin ve yaşamının bütününe hedef alındığı çok boyutlu bir müdahaleyi gündeme getirmektedir.

Açıklamada ayrıca, Sağlık Bakanlığı tarafından görevlendirilen müfettişler aracılığıyla uzun süreli ve kapsamlı bir inceleme yürütüldüğü; bu süreçte kişisel verilere erişildiği, çalıştığı kurumda görüşmeler yapıldığı ve bireyin özel hayatının ayrıntılı biçimde incelendiği yönünde iddialar yer almaktadır. İnceleme raporlarına bireyin kıyafetine ve bedenine ilişkin değerlendirmelerin dahi yansıtıldığı ifade edilmekte; bu durum, idari denetimin sınırlarını aşan, özel hayatın gizliliğini ihlal eden ve kişisel hakları doğrudan hedef alan bir uygulamaya işaret etmektedir.

Bu tablo, yalnızca bireysel bir hak ihlali iddiası olarak değerlendirilemeyecek; kamu idaresinin şeffaflığı, hesap verebilirliği ve hukuki güvenlik ilkeleri bakımından ciddi bir aşınmaya işaret etmektedir. Yargı kararları doğrultusunda göreve iade edilmiş bir kamu görevlisi hakkında yeniden benzer nitelikte işlem tesis edilmesi, idarenin yargı kararlarını fiilen etkisiz hale getiren bir uygulama içinde olup olmadığı sorusunu gündeme getirmektedir.

Öte yandan, söz konusu işlemin “genel ahlak” ve benzeri kavramlara dayandırıldığı yönündeki iddialar, bu kavramların hukuki bir ölçüt olmaktan ziyade belirli kimlikleri ve yaşam tarzlarını hedef alan ideolojik araçlara dönüştürülüp dönüştürülmediği sorusunu ortaya çıkarmaktadır.

Bu durum, LGBTİ+ bireylerin kamusal alandaki varlığının idari tasarruflarla sınırlandırılmasına yönelik daha geniş ve sistematik bir eğilimin parçası olarak değerlendirilmelidir.

Anayasa’nın 10’uncu maddesi uyarınca herkes kanun önünde eşittir ve devlet organları tüm işlemlerinde bu ilkeye uygun hareket etmekle yükümlüdür. Yine Anayasa’nın 20’nci maddesi özel hayatın gizliliğini, 49’uncu maddesi ise çalışma hakkını güvence altına almaktadır. Buna karşın, bireylerin kimlikleri ve yaşam tarzları temelinde kamu görevinden dışlanması, bu anayasal güvencelerle açık biçimde çelişmektedir.

Türkiye’nin taraf olduğu uluslararası insan hakları sözleşmeleri ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatları cinsiyet kimliği temelinde ayrımcılığı açık biçimde yasaklamakta ve devletlere bu alanda pozitif yükümlülükler yüklemektedir. Buna rağmen, kamu kurumlarında LGBTİ+ bireylerin istihdamı ve çalışma koşulları bakımından ayrımcılık iddialarının sürmesi, bu yükümlülüklerin yerine getirilmediği yönündeki kaygıları güçlendirmektedir.

Bu bağlamda, Dr. Larin Kayataş örneği; yalnızca tekil bir idari işlem değil, kamu yönetiminde eşitlik, liyakat, şeffaflık ve hukuk devleti ilkelerinin ne ölçüde uygulandığına dair yapısal bir sorunu görünür kılan bir vaka olarak değerlendirilmelidir.

Bu bağlamda;

1. Dr. Larin Kayataş hakkında tesis edilen görevden uzaklaştırma/çıkarma işlemi hangi tarihte alınmış, hangi tarihte tebliğ edilmiştir?
2. Söz konusu işlem hangi idari süreçler sonucunda tesis edilmiştir? Bu süreçte disiplin soruşturması yürütülmüş müdür; yürütüldüyse kapsamı ve dayanakları nelerdir?
3. Dr. Larin Kayataş hakkında tesis edilen işlemin hukuki dayanağı nedir? Bu işlem hangi somut fiil veya eylemlerle gerekçelendirilmiştir?
4. Daha önce yargı kararları doğrultusunda göreve iadesi sağlanan bir kamu görevlisi hakkında yeniden benzer gerekçelerle işlem tesis edilmesi, Bakanlığınız açısından yargı kararlarının bağlayıcılığı ilkesinin tanınmadığı anlamına mı gelmektedir?
5. İlgili işlemde “genel ahlak”, “kamu düzeni” veya benzeri kavramlara dayanılmış ise, bu kavramlar Bakanlığınız uygulamalarında hangi objektif ve denetlenebilir kriterlere göre tanımlanmakta ve hangi ölçütlere göre uygulanmaktadır?
6. Bakanlığınıza bağlı kurumlarda çalışan personelin özel hayatına ve kimliğine ilişkin değerlendirmeler hangi yasal yetki ve sınırlar çerçevesinde yapılmaktadır? Bu uygulamaların kapsamı nedir?
7. Cinsiyet kimliği ve cinsel yönelim temelinde kamu personeline yönelik ayrımcılığı önlemeye yönelik Bakanlığınızın herhangi bir politika, eğitim programı veya denetim mekanizması bulunmakta mıdır? Bulunmuyor ise bu durum nasıl açıklanmaktadır?
8. Bakanlığınıza bağlı sağlık kurumlarında LGBTİ+ bireylerin istihdamı ve çalışma koşullarına ilişkin veri tutulmakta mıdır? Ayrımcılık vakalarına ilişkin herhangi bir kayıt veya rapor mevcut mudur?

9. Söz konusu olay kapsamında idari işlem tesis eden kişi ve birimler hakkında herhangi bir inceleme veya soruşturma başlatılmış mıdır?
10. Türkiye’de kamu kurumlarında ayrımcılık iddialarının tespiti ve giderilmesine yönelik bağımsız ve etkili bir denetim mekanizması bulunmakta mıdır? Bu mekanizmalar fiilen nasıl işletilmektedir?
11. Kamu hizmetlerinin yürütülmesinde liyakat ilkesinin esas alınması gerekirken, bireylerin kimlikleri ve yaşam tarzları üzerinden değerlendirilmesine yol açan uygulamaların önlenmesi için Bakanlığınız somut olarak hangi adımları atmayı planlamaktadır?
12. Türkiye’nin taraf olduğu uluslararası insan hakları sözleşmeleri çerçevesinde cinsiyet kimliği temelinde ayrımcılığın önlenmesine ilişkin yükümlülükler Bakanlığınız tarafından hangi somut politikalarla hayata geçirilmektedir?